

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА НОВИ ГРАД

АНКЕТА

„СТАВОВИ ПРИВРЕДНОГ СЕКТОРА О УСЛОВИМА ПОСЛОВАЊА,
ЗАДОВОЉСТВУ УСЛУГАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ДОСТУПНОСТИ И
КВАЛИТЕТУ КОМУНАЛНИХ УСЛУГА И ПОТРЕБА ЗА РАДНОМ СНАГОМ“

Нови Град, децембар, 2020. године

САДРЖАЈ:

1. Увод	2
1.1. Сврха истраживања	2
1.2. Методологија	2
1.3. Профил анкетираних привредних субјеката.....	2
2. Услови пословања на локалном нивоу	3
2.1. „Који су по Вама најважнији фактори пословног окружења?“	3
2.2. „Које су по Вашем мишљењу негативне околности за пословање у Новом Граду?“	3
2.3. „Које су по Вашем мишљењу позитивне околности за пословање у Новом Граду?“	4
2.4. „Приоритетне области којим општина Нови Град треба да се бави у наредном периоду“	4
2.5. „Приједлози и иницијативе за унапријеђење пословног окружења у општини Нови Град“	5
3. Задовољство услугама локалне самоуправе	5
3.1. „Да ли Вас је икада, из било ког разлога, контактирала Општинска управа током последње три године?“	5
3.2. „Да ли сте упознати са услугама које општина Нови Град нуди пословном сектору и на који се начин информисете о услугама општине Нови Град?“	6
3.3. „На који начин сте до сада комуницирали са Општинском управом?“	6
3.4. „Које врсте информација и/или услуга бисте жељели да добијате од Општинске управе?“	7
3.5. „Да ли користите интернет страницу Општине?“	7
3.6. „За које активности су Вам потребни подстицаји локалне управе и виших нивоа власти“	7
3.7. „Да ли сте се сусрели са административним препрекама на локалном нивоу? Уколико јесте, са којим?“	8
4. Доступност и квалитет комуналних услуга	8
4.1. „Како бисте се изјаснили о цијенама и квалитету комуналних услуга и инфраструктуре у општини Нови Град?“	8
5. Ставови привредних субјеката о потребној радној снази	10
5.1. „Структура запослених по стручној спреми“	10
5.2. „Да ли сте мијењали број запослених у посљедње три године?“	10
5.3. „Да ли планирате запослење нових радника у наредној години?“	10
5.4. „Који профили радне снаге су Вам потребни у наредном периоду и да ли сматрате да на територији општине Нови Град постоји квалификована радна снага која би задовољила ваше потребе?“	11
5.5. „Да ли сматрате да је образовни систем усклађен са потребама тржишта радне снаге?“	12
5.6. „На који начин би Вам општина Нови Град могла помоћи приликом запошљавања нових радника и проширења производних капацитета?“	12
5.7. „Иницијативе и приједлози у сврху рјешавања проблема обезбјеђивања потребне радне снаге“	13
6. Закључак	13

1. Увод

Током новембра и децембра 2020. године, Одсјек за управљање развојем у сарадњи са Одјељењем за привреду и пољопривреду је провело анкету о истраживању привредног сектора који послују на подручју општине Нови Град. Циљ истраживања је да се дође до сета квантитативних и квалитативних информација које обухватају ставове привредника и предузетника о условима пословања на локалном и републичком нивоу, задовољство услугама локалне самоуправе, доступност и квалитет комуналних услуга и потребе за радном снагом. На основу добијених резултата, општинска управа ће настојати унаприједити и побољшати сет услуга за које се утврди да су неадекватне или неповољно оцијењене од стране корисника тих услуга.

1.1. Сврха истраживања

Сврха анкете је била да се обезбиједи корисне и поуздане информације за локални економски развој, које се односе на ставове оних који инвестирају, отварају радна мјеста и запошљавају у општини Нови Град. Такође, сврха истраживања је да се установи ниво задовољства приватног сектора услугама општинске управе и остали елементи важни за пословно окружење. Највећи нагласак је управо на посвећивању пажње инвеститорима који већ послују на подручју општине Нови Град, као и у привлачењу нових инвеститора што би у коначници резултирало повећањем запошљавања локалног становништва.

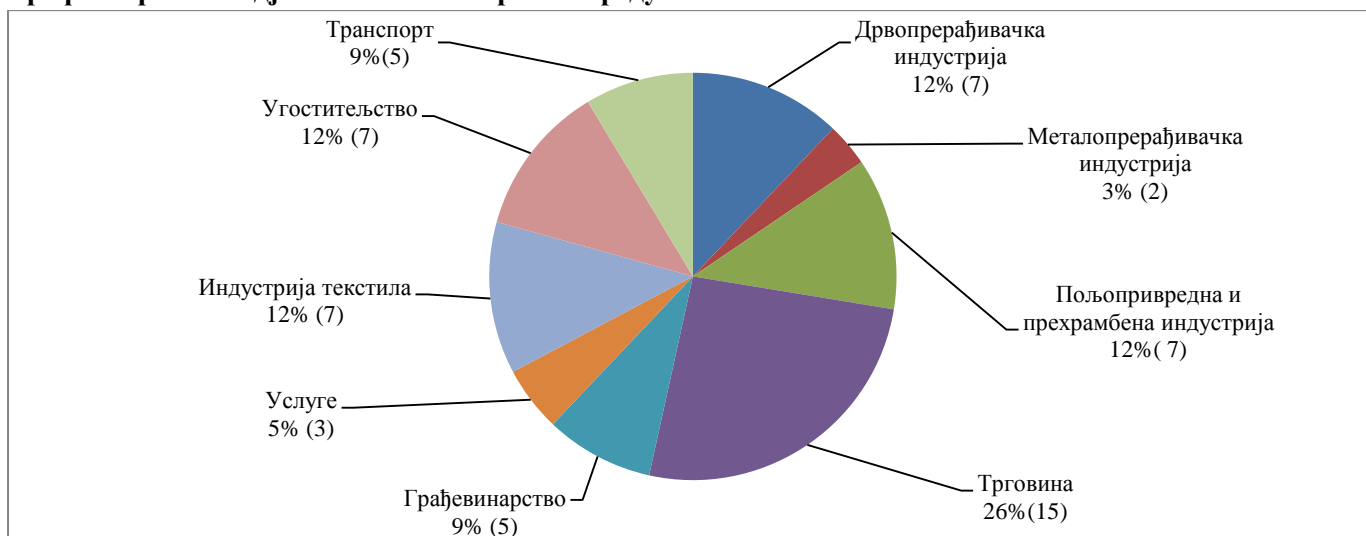
1.2. Методологија

У сврху овог истраживања припремљена је анкета коју су саставили представници Одсјека за управљање развојем. Анкета је дистрибуирана на два начина: електронским путем и приликом теренске посјете. Анкетом је обухваћено укупно 58 привредних субјеката. Добијени одговори су довољно релевантни за општи утисак о ставовима предузећа и предузетника о пословној клими на подручју општине Нови Град. Подаци из истраживања су представљени бројчано, процентуално и графички, у зависности од сложености питања, односно одговора испитаника.

1.3. Профил анкетираних привредних субјеката

Укупно је анкетирано 58 фирми, а структуру анкетираних фирми чине: предузетници 23 (40%), микро-предузећа 19 (33%), мала предузећа 11 (19%) и предузећа средње величине 5 (8%). Највише анкетираних предузећа бави се трговином (15 или 26%). Заступљене су и остале дјелатности у мањим процентима и представљене су на графикону бр.1.

Граф.1. Претежна дјелатност анкетираних предузећа

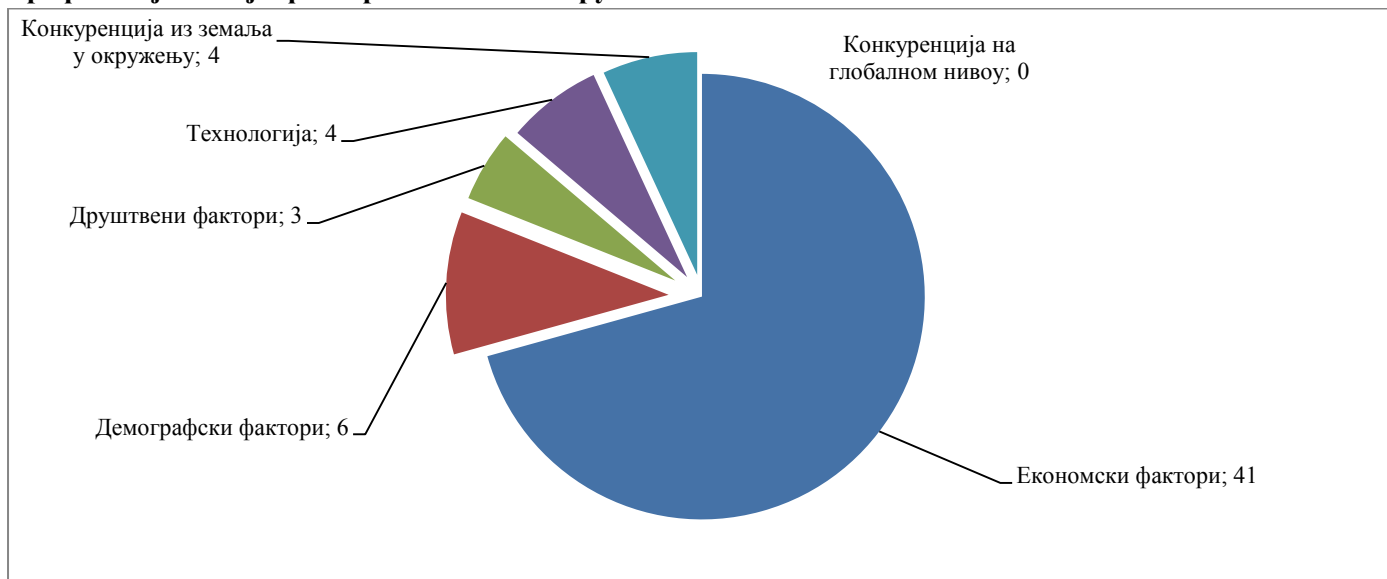

2. Услови пословања на локалном нивоу

2.1. „Који су по Вама најважнији фактори пословног окружења?“

Када говоримо о најважнијим факторима пословног окружења, највећи број испитаника, њих 41 или 71%, наводи да су то **економски фактори** (стопе незапослености и запослености, цијене рада, инфлација, каматне стопе, ниво пореза и доприноса итд.), затим сlijеде **демографски фактори пословног окружења**- 6 или 10% (полна и етничка структура становништва, понуда радне снаге, миграције), **друштвени фактори** -3 или 5% (стил живота, ставови, етика, менталитет), **технологија**- 4 или 7% (технолошка и организациона структура, ниво техничке опремељености), **конкуренција из земаља у окружењу**- 4 или 7%, док конкуренцију на глобалном нивоу нико од испитаника није навео као битан фактор пословног окружења.

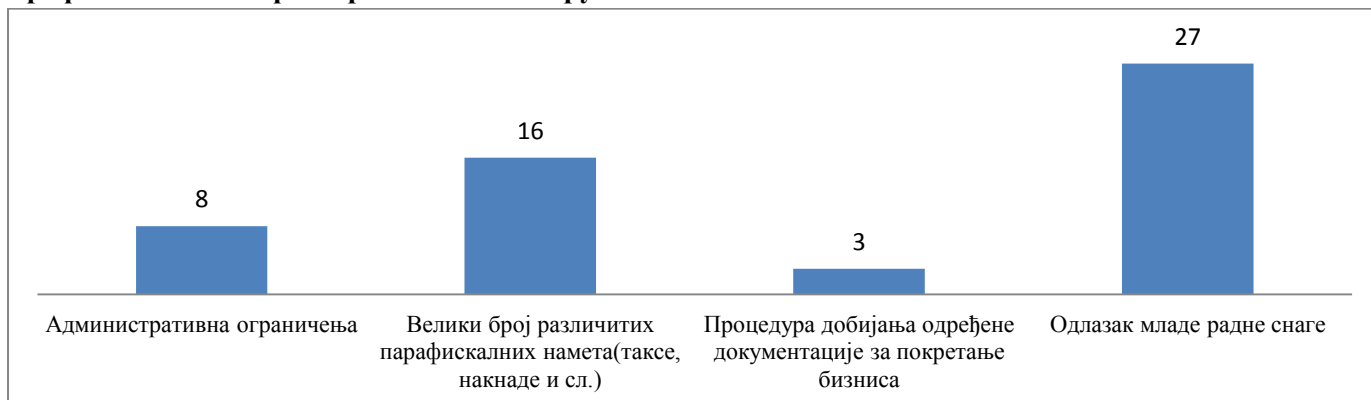
Граф.2. Најважнији фактори пословног окружења

2.2. „Које су по Вашем мишљењу негативне околности за пословање у Новом Граду?“

Као главни проблем који негативно утиче на пословање привредних субјеката на подручју општине Нови Град, испитаници сматрају да је то **одлазак младе радне снаге**. Наводе да свакодневни одлазак радне снаге у земље ЕУ послодавци покушавају успорити тражећи од виших нивоа власти смањење доприноса на плате како би тај новац могли преумјерити радницима и стимулисати их да остану у Републици Српској. Као негативне околности наводе **немогућност запослења, ниске плате, непоштовање радничких права, политичку нестабилност, сиву економију, административна ограничења, велики број различитих парафискалних намета**(таксе, накнаде..), те **процедуре** за добијање одређење документације за покретање бизниса.

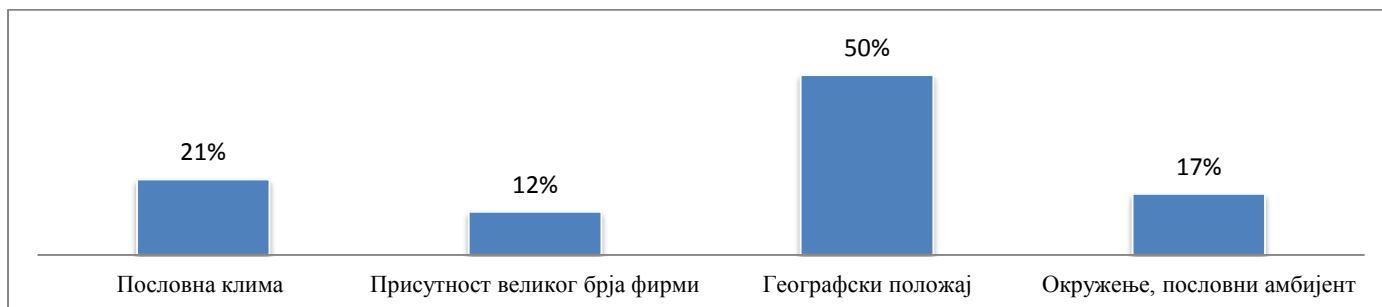
Граф.3. Негативни фактори пословног окружења

2.3. „Које су по Вашем мишљењу позитивне околности за пословање у Новом Граду?“

Када говоримо о позитивним околностима које утичу на пословање привредних субјеката, највећи број испитаника, њих 29 или 50%, сматра да је то *географски положај*, односно *близина граничног прелаза* са Републиком Хрватском и ЕУ. Одмах иза тога, 12 испитаника или 21% као позитивну околност наводе *пословну климу*, 10 или 17% сматра да је то *окружење или пословни амбијент*, док њих 7 или 12 % сматра да *присутност великог броја фирми* позитивно утиче на пословање у Новом Граду. Из овога се може закључити да већина привредника која послују на подручју Општине као главну позитивну околност сматра близину ЕУ, односно саобраћајну повезаност са тржиштима и партнерима.

Граф.4. Позитивни фактори пословног окружења

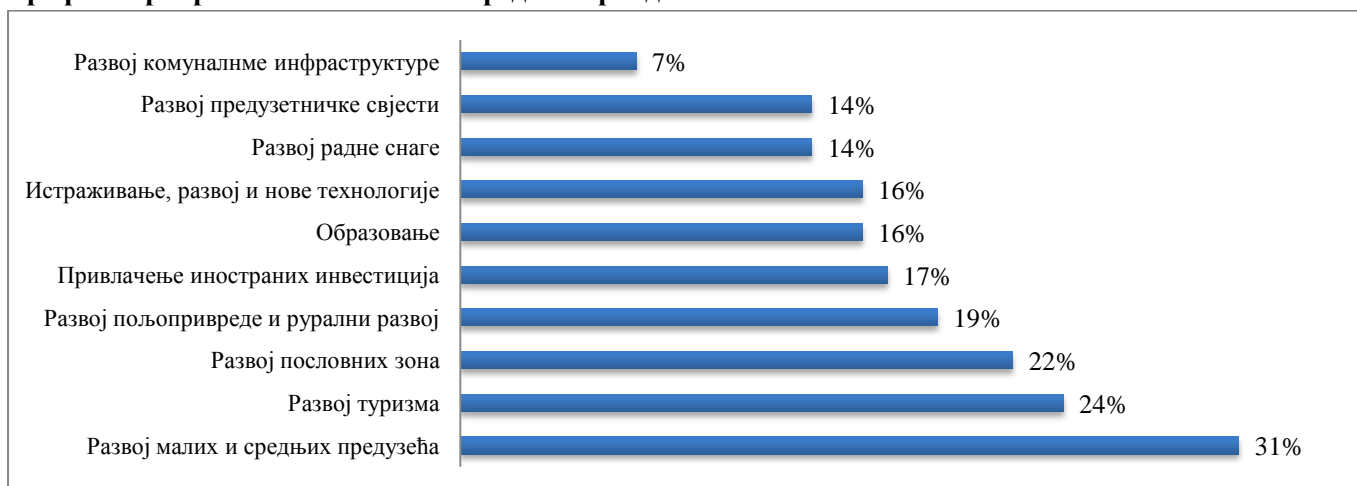
2.4.“ Приоритетне области којим општина Нови Град треба да се бави у наредном периоду“

Посматрајући приоритетне области којим општина Нови Град треба да се бави у наредном периоду, анкетирани привредни субјекти исказали су *потребу пружања подршке за развој малих и средњих предузећа* (31%), *развој туризма* (24%), *развој пословних зона* (22%), те *развоју пољопривреде и руралном развоју* (19%). Заступљене су и остале приоритетне области у мањим процентима, које су представљене графички и табеларно.

Табела 1. Приоритетне области за наредни период

Приоритетне области	Број	% учешће
Развој малих и средњих предузећа	18	31%
Развој туризма	14	24%
Развој пословних зона	13	22%
Развој пољопривреде и рурални развој	11	19%
Привлачење иностраних инвестиција	10	17%
Образовање	9	16%
Истраживање, развој и нове технологије	9	16%
Развој радне снаге	8	14%
Развој предузетничке свјести	8	14%
Развој комуналне инфраструктуре	4	7%

Граф. 5. Приоритетне области за наредни период

2.5. „Приједлози и иницијативе за унапријеђење пословног окружења у општини Нови Град“

Значајан број привредних субјеката који послују на подручју општине Нови Град навели су приједлоге и иницијативе за унапријеђење пословног окружења:

- Отварање туристичких смјештаја и комплетне туристичке инфраструктуре,
- Осмишљавање идеја за сеоски туризам,
- Веће улагање у инфраструктуру и запошљавање у области привреде,
- Улагање у нове идеје и технологије и континуирана едукација,
- Смањити парафискалне намете, контрола и сузбијање сиве економије,
- Субвенције за предузетнике почетнике,
- Привући стране инвеститоре како би се спријечио одлазак младе радне снаге,
- Смањити комуналне таксе и накнаде,
- Отварање граничног прелаза за теретни саобраћај,
- Обезбједити сталну и редовну испоруку електричне енергије,
- Подстицати запошљавање високообразованих радника,
- Подстицати инвестирање у реални сектор.

3. Задовољство услугама локалне самоуправе

3.1. „ Да ли Вас је икада, из било ког разлога, контактирала Општинска управа током посљедње три године?“

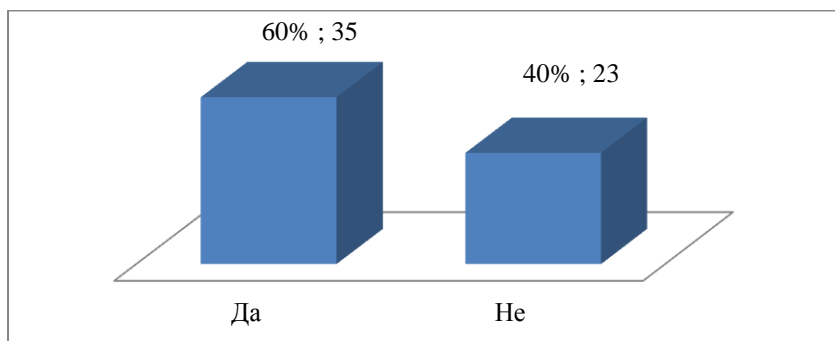
На питање, да ли Вас је у последње три године контактирала општинска управа, од укупног броја анкетираних предузећа (58) дати су сљедећи одговори:

- ДА је одговорило 35 или 60%,
- НЕ је одговорило 23 или 40%.

Предузећа чији је одговор био ДА, навела су сљедеће врсте сарадње:

- Унапријеђење пословања и ријешавање тренутних или дугорочних проблема у пословању,
- Информације у вези јавних позива и подстицаја привреди,
- Учешће у раду Привредног савјета,
- Заједнички рад на промоцији локалне привреде (сајмови, семинари..),
- Учешће на заједничким пројектима или инвестицијама,
- Подршка Одсека за управљање развојем и Одјељења за привреду и пољопривреду приликом попуњавања образаца за пријаве на јавне позиве.

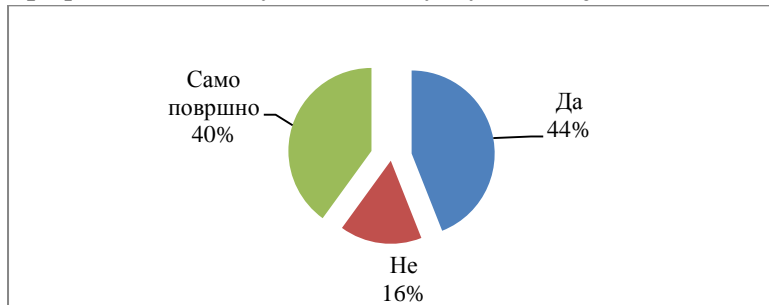
Граф.6.Сарадња са Општинском управом

3.2. „Да ли сте упознати са услугама које општина Нови Град нуди пословном сектору и на који се начин информишете о услугама општине Нови Град?“

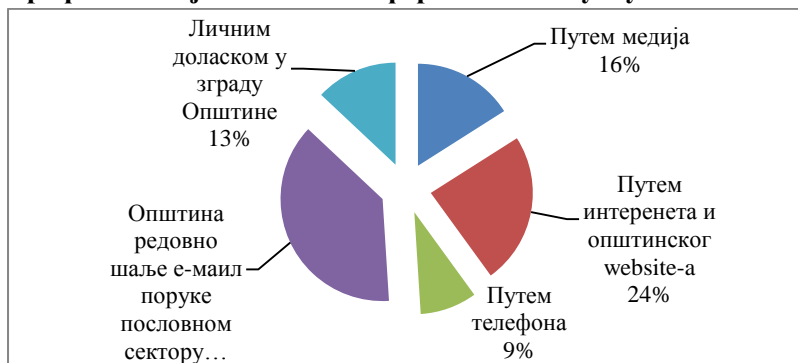
Приликом анкетања 26 или 44% привредних субјеката се изјаснило да је упознато са услугама које општина Нови Град нуди пословном сектору, 9 или 16% наводи да није упознато са услугама Општинске управе, док се 23 или 40% испитаника изјаснило „само површно“.

Граф.7. „Да ли сте упознати са услугама које општина Нови Град нуди пословном сектору?“

Од 58 анкетираних привредних субјеката, њих 22 или 38% је изјавило да **Општина редовно шаље e-mail поруке** пословном сектору и да се на тај начин информишу о услугама које пружа Општинска управа пословном сектору, 14 или 24% се информишу **путем интернета и општинског website-a**, 9 или 16% **путем медија**, 8 или 13% **личним доласком** у зграду Општине, док њих 5 или 9% о услугама се информише **путем телефона**.

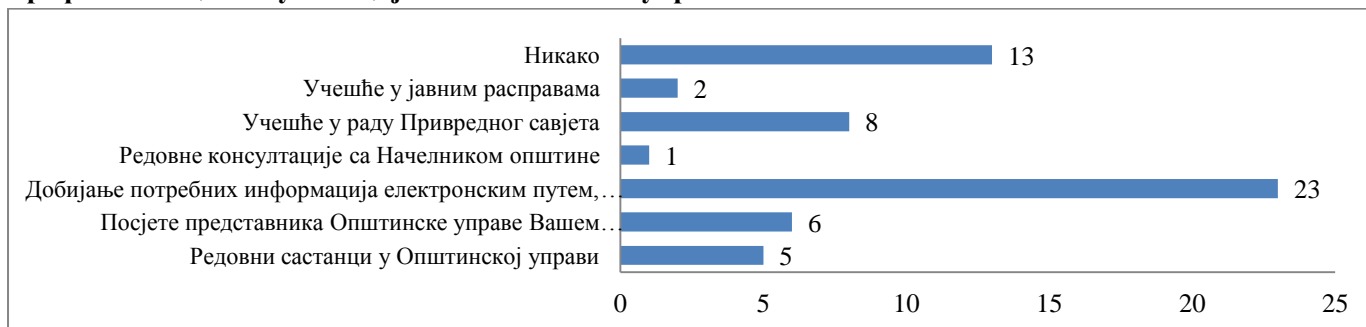
Граф.8. На који начин се информишете о услугама општине Нови Град

3.3. „На који начин сте до сада комуницирали са Општинском управом?“

Од 58 анкетираних привредних субјеката, њих 23 или 40% се изјаснило да добијају потребне информације **електронским путем, телефоном и факсом**. 8 или 14% испитаника **учествује у раду Привредног савјета** општине Нови Град и Одсјека за управљање развојем, док су остали остварили **комуникацију путем редовних састанака** у Општинској управи, путем посјета представника Општинске управе, учешћем у **јавним расправама и редовним консултацијама** са Начелником општине. 13 или 22% анкетираних привредних субјеката су навели да до сад **нису „никако“** комуницирали са Општинском управом. Из наведених података можемо закључити да је потребно утврдити разлоге за недостатак комуникације код одређеног броја анкетираних привредних субјеката.

Граф.9. Облици комуникације са Општинском управом

3.4. „Које врсте информација и/или услуга бисте жељели да добијате од Општинске управе?“

Анкетирани представници привредних субјеката су навели да за раст и развој њихових привредних активности најкорисније слједеће врсте информација:

- Информације о развојним пројектима и финансирање истих,
- Информације за унапријеђење пословања,
- Информације о законским промјенама,
- Информације везане како за локалне подстицаје тако и подстицаје виших нивоа власти,
- Подршка приликом припреме приједлога пројеката, бизнис планова,
- Подршка приликом проширења производње и пословања.

3.5. „Да ли користите интернет страницу Општине?“

На питање, да ли користите интернет страницу Општине анкетирани привредни субјекти су одговорили слједеће:

- Да, често - 11 или 19%,
- Да, понекад - 41 или 71%,
- Не, никада - 6 или 10 %.

Највећи број испитаника је задовољан информацијама и подацима везаним за пословање, а који се могу наћи на website-у општине Нови Град (<https://www.opstina-novigrad.com/>).

3.6. „За које активности су Вам потребни подстицаји локалне управе и виших нивоа власти?“

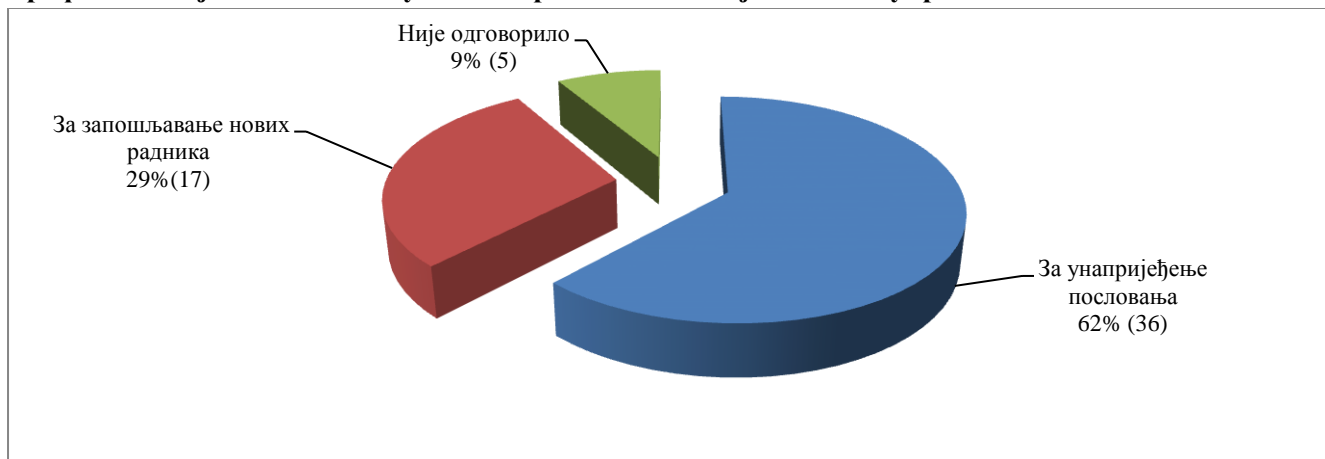
Од укупно 58 анкетираних привредних субјеката, њих 36 или 62% сматра да им је **најпотребнија финансијска помоћ за унапријеђење пословања**, за **запошљавање нових радника** изјаснило се њих 17 или 29%, док 5 или 9% привредних субјеката се није изјаснило по овом питању.

Када је ријеч о унапријеђењу пословања, **нове машине** су потребне већини анкетираних предузећа, а од опреме су најчешће потребне:

- CNC машине,
- Машине за блањање,
- Машине за утовар и истовар,
- Грађевински стројеви,
- Опрема за паковање,
- Машине за производњу хљеба.

Одређен број привредника наводи да су им потребани подстицаји за запошљавање радника, односно потребна је подршка при обуци нових радника и пословно повезивање (сајмови, семинари, студијска путовања и сл.).

Граф.10. За које активности су Вам потребни подстицаји локалне управе и виших нивоа власти?

3.7. „Да ли сте се сусрели са административним препрекама на локалном нивоу? Уколико јесте, са којим?“

Када говоримо о административним препрекама на локалном нивоу, од укупно 58 анкетираних привредних субјеката њих 50 је дало одговор на ово питање. 15 или 26% привредних субјеката је навело да је „*спорост администрације*“ једна од препрека са којом се сусрећу на локалном нивоу, „*нејасне информације*“ сматра њих 13 или 17%, 9 или 15% наводи „*неадекватно рјешење проблема*“, док 8 или 14% се није изјаснило по овом питању. 13 или 22% привредних субјеката наводи *да нису имали проблема*, те да Општинска управа брзо и професионално рјешава предмете, односно да је степен комуникације са службеницима Општинске управе на задовољавајућем нивоу.

Према мишљењима анкетираних привредника, као највеће проблеме наводе: *недовољна ефикасност у пружању услуга, непоштовање рокова, превише папирологије, више разумјевања за проблематику* и сл.

Граф.11. Административне препреке на локалном нивоу

4. Доступност и квалитет комуналних услуга

4.1. „Како бисте се изјаснили о цијенама и квалитету комуналних услуга и инфраструктуре у општини Нови Град?“

У оквиру анкете, испитано је и задовољство субјеката о цијенама и квалитету јавних услуга и то кроз аспекте:

- водоснабдијевања,
- канализације,
- одвоз комуналног отпада,
- испоруку електричне енергије,
- телекомуникационих услуга,
- путну инфраструктуру,
- јавни превоз,
- јавну безбједност,
- рад инспекцијских служби,
- јавну расвјету,
- издавање грађевинских дозвола,
- организовање јавног паркинга.

Резултати испитивања по питању задовољства привредног сектора цијенама комуналних услуга су показала да је *већина испитаника задовољна*, односно наводе да је цијена адекватна. Више од 50% анкетираних привредника је исказало задовољство када су у питању (водоснабдијевање, канализација, одвоз комуналног отпада, испорука електричне енергије, путна инфраструктура и др).

Анкетирани привредни субјекти су навели и одређене разлоге незадовољства по питању цијена комуналних услуга, гдје су навели следеће примједбе:

- *висока цијена воде и прикључака за привредне субјекте,*
- *висока цијана одвоза смећа,*
- *високе цијене ПТТ-услуга.*

Табела 2. Задовољство привредног сектора цијенама комуналних услуга

Услуге	Цијена је превисока	Цијена је адекватна	Цијена је ниска	Број	% Учешће
Водоснабдјевање	14	28	8	50	86%
Канализација	14	26	7	47	81%
Одвоз комуналног отпада	19	29	6	54	93%
Испорука електричне енергије	21	26	6	53	91%
Телекомуникационе услуге	27	21	3	51	88%
Путна инфраструктура	16	26	3	45	77%
Јавни превоз	15	19	1	35	60%
Јавна безбједност	7	24	4	35	60%
Рад инспекцијских служби	8	22	6	36	62%
Јавна расвјета	7	21	5	33	57%
Издавање грађевинских дозвола	9	23	3	35	60%
Организовање јавног паркинга	14	25	4	43	74%

Када је у питању задовољство привредног сектора квалитетом комуналних услуга, већина привредних субјеката наводи да је *задовољна квалитетом комуналних услуга*, те да је квалитет услуга веома значајан са аспекта привреде.

Како би се побољшала доступност и квалитет инфраструктуре и комуналних услуга на подручју општине Нови Град, привредни субјекти истичу сљедеће:

- побољшати инфраструктуру у Индустријској зони,
- чешће чистити одводне канале(канални запушени и запуштени),
- смањити цијене одвоза смећа,
- одржавати путне мреже по законским прописима,
- издавање већих финансијских средстава из буџета општине у инфраструктуру,
- успоставити бољу сарадњу између привредника и локалне управе,
- уређење руралног дијела Општине,
- побољшати квалитет електромреже,
- побољшати телекомуникационе услуге, омогућити доступност мобилне мреже и интернета на цијелом подручју,
- побољшати покривеност подручја канализационом мрежом,
- боље планирање заштите животне средине.

Табела 3. Задовољство привредног сектора квалитетом комуналних услуга

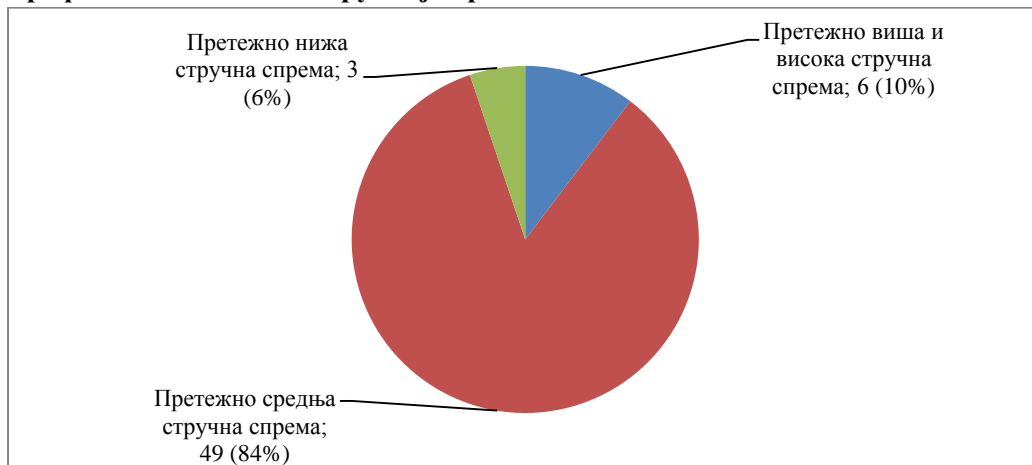
Услуге	ни мало нисам задовољан	нисам задовољан	донекле сам задовољан	задовољан сам	веома сам задовољан	Број	% Учешће
Водоснабдјевање	3	6	6	24	6	45	77%
Канализација	5	7	7	20	3	42	72%
Одвоз комуналног отпада	2	8	9	20	8	47	81%
Испорука електричне енергије	7	8	13	19	5	52	90%
Телекомуникационе услуге	5	12	12	18	5	52	90%
Путна инфраструктура	7	7	16	17	1	48	81%
Јавни превоз	3	8	14	14	3	42	72%
Јавна безбједност	1	5	16	21	5	48	81%
Рад инспекцијских служби	2	5	13	22	5	47	81%
Јавна расвјета	3	4	7	25	8	47	81%
Издавање грађевинских дозвола	1	3	12	21	5	42	72%
Организовање јавног превоза	4	9	12	21	1	47	81%

5. Ставови привредних субјеката о потребној радној снази

5.1. „Структура запослених по стручној спреми“

На питање, да наведу структуру запослених по стручној спреми у предузећу, највећи број привредних субјеката је одговорио да запошљавају **претежно средњу стручну спрему** (49 или 84%), док 6 или 10% наводе да њихово предузеће запошљава **претежно вишу и високу стручну спрему**, а 3 предузећа или 6% запошљава **нижу стручну спрему**.

Граф.12. Запослени по стручној спреми

5.2. „Да ли сте мијењали број запослених у посљедње три године?“

На анкетно питање „Да ли сте мијењали број запослених у посљедње три године“, привредници одговарају:

- Не, имам исти број запослених је одговорило 25 или 43%,
- Да, мањи број је одговорило 20 или 34%,
- Да, већи број је одговорило 13 или 23 %.

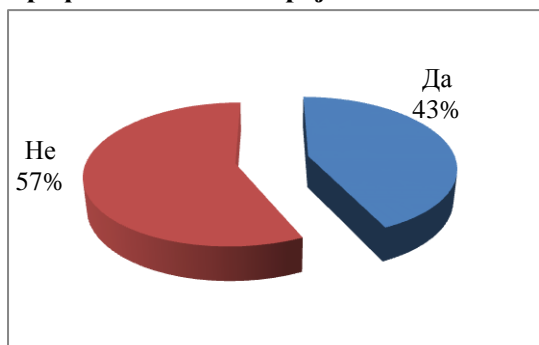
Граф.13. Да ли сте мијењали број запослених у посљедње три године?

5.3. „Да ли планирате запослење нових радника у наредној години?“

Резултати добијени на основу одговора привредног сектора по овом питању указују на препреке и посљедице са којима се сусрећу привредни субјекти. Више од половине анкетираних привредних субјеката, или 57 % (33), у 2021. години **не планира повећање броја запослених** радника, док 25 анкетираних привредних субјеката, или 43%, **планира запослење нових радника**. Ипак, имајући у виду да се ови подаци разликују у веома малом броју, потребно је привредним субјектима пружити подршку са виших нивоа власти и обезбиједити одређене олакшице.

Граф.14. Повећање броја запослених

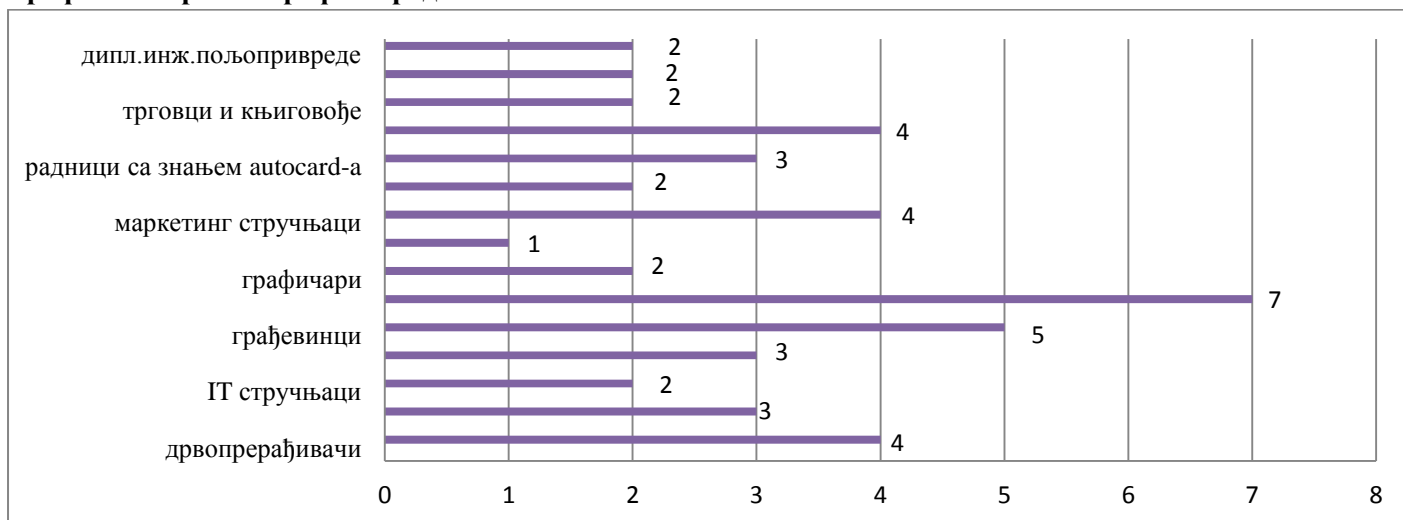
Предузећа која планирају ново запошљавање сматрају да је расположива радна снага довољно квалификова за њихове потребе.

Предузећа која не планирају ново запошљавање наводе следеће разлоге: смањен или исти обим посла, губитак тржишта, пад продаје, нереална конкуренција на тржишту, велики доприноси и порези, сива економија и сл.

5.4. „Који профили радне снаге су Вам потребни у наредном периоду и да ли сматрате да на територији општине Нови Град постоји квалификована радна снага која би задовољила ваше потребе?“

Предузећа која имају проблем са недостатком специфичних професија и квалификација које су битне за развој предузећа, исказали су потребу за адекватним профилима радника. (Графикон 15.)

Граф.15. Потребни профили радне снаге

Од укупно 58 анкетираних привредних субјеката, њих 39 или 67% сматра да на територији општине Нови Град *постоји квалификована радна снага*, док их 19 или 33% сматра да на територији општине Нови Град *не постоји квалификована радна снага* која би задовољила њихове потребе.

Према мишљењу испитаника који сматрају да на територији општине Нови Град не постоји квалификована радна снага наводе факторе који утичу на недостатак радне снаге као што су:

- одлив постојеће радне снаге,
- недостатак радног искуства,
- недостатак знања и вјештина,
- дефицитарно занимање.

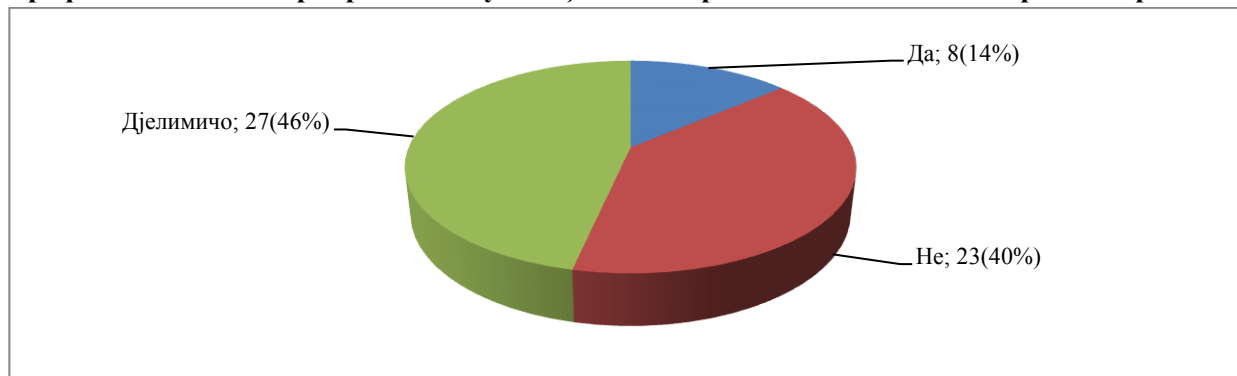
Као потенцијална рјешења проблема обезбјеђивања адекватне радне снаге анкетирани представници привредних субјеката су навели потребу за:

- активним привлачењем инвестиција како би се задржала постојећа радна снага,
- повећање плате запослених,
- усклађивање потребних професија са образовним системом,
- повезивањем ученика са послодавцима ради обављања ученичке праксе (дуално образовање),
- стипендирање ученика и стимулисање на уписивање тражених занимања,
- подстицаји за запошљавање и преквалификацију радника.

5.5. „Да ли сматрате да је образовни систем усклађен са потребама тржишта радне снаге?“

На питање, да ли сматрате да је образовни систем усклађен са потребама тржишта радне снаге, њих 27 или 46% сматра да је образовни систем „*дјелимично*“ *усклађен са потребама* тржишта радне снаге, док 23 или 40% привредна субјекта сматра да *није усклађен са потребама* тржишта рада, те 8 или 14% наводи да је *образовни систем усклађен са потребама* тржишта радне снаге.

Граф.16. Мишљење привредника о усклађености образовног система са потребама тржишта

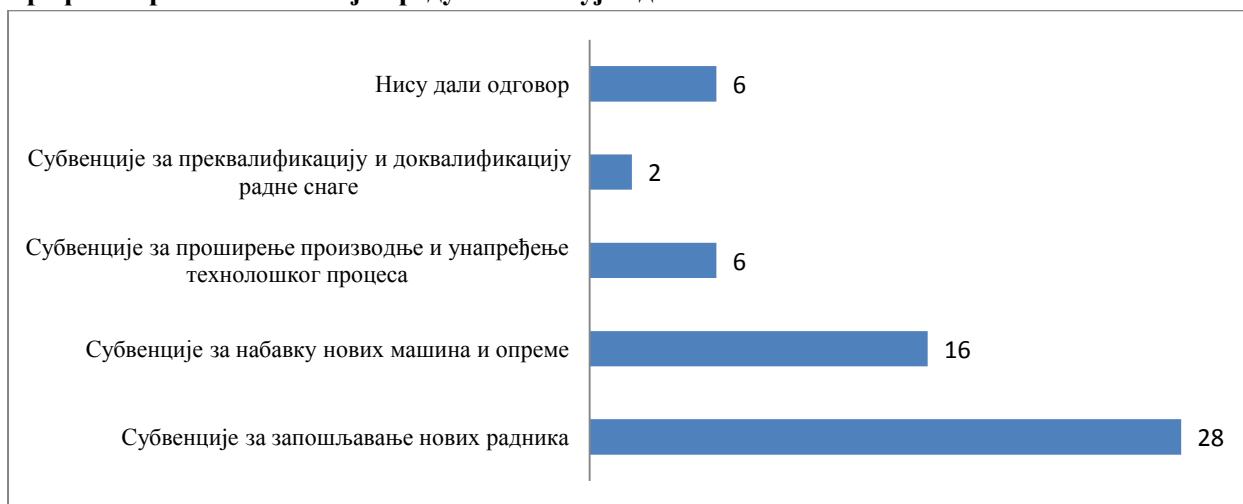
Како би се ускладио систем образовања са потребама тржишта радне снаге потребно је увести нове образовне профиле у средње школе у општини Нови Град и то у складу са потребама привредних субјеката. Већина привредних субјеката сматра да треба увести:

- оператер на CNC машини,
- столар,
- IT стручњаци.

5.6. „На који начин би Вам општина Нови Град могла помоћи приликом запошљавања нових радника и проширења производних капацитета?“

Укупно 28 или 49% привредних субјеката наводи да су им *потребене субвенције за запошљавање* радника како би проширили асортиман, те увели нове производе и услуге у производњу. Њих 16 или 28% истиче да су им потребене *субвенције за набавку нових машине*, јер планирају изградњу новог производног простора и реновирање постојећег. 6 или 10% привредних субјеката је исказало потребу за субвенцијама за *унапријеђење технолошког процеса* како би могли унаприједити производни процес и увести нове технологије. 2 или 3% привредних субјеката као вид помоћи наводи *субвенцију за преквалификацију и доквалификацију* радне снаге(обуке и сл.).

Граф.17. Врсте помоћи које предузеће очекује од Општине

5.7. „Иницијативе и приједлози у сврху рјешавања проблема обезбјеђивања потребне радне снаге“

Како би се отклонили проблеми у сврху рјешавања проблема обезбјеђивања потребне радне снаге, анкетирани привредни субјекти наводе:

- Повећати плате и смањити порезе и доприносе,
- Смањити парафискалне намете,
- Смањити обавезе према реалном сектору како би послодавци могли више плаћати радну снагу, те би тим примања у реалном сектору изједначила са примањима у јавном сектору,
- Побољшати друштвени, економски, културолошки и политички амбијент,
- Преквалификација радне снаге и субвенције за запошљавање,
- Ускладити планове и програме образовних установа са потребама привредних субјеката,
- Стипендирати дефицитарних кадрова и запошљавање школованих људи,
- Већа ангажованост Завода за запошљавање.

6. Закључак

Спроведено истраживање имало је за циљ да установи ниво задовољства привредног сектора радом Општинске управе, задовољство доступншћу и цијенама комуналних услуга, те одређене потребе привредног сектора за радном снагом и мјерама подршке. Привредни субјекти су кроз анкету изнијели своје приједлоге и иницијативе како би се унаприједило пословање на подручју општине Нови Град.

На основу анализе података добијених анкетирањем 58 привредних субјеката која послују на подручју општине Нови Град, анкетирани субјекти истичу, да за побољшање пословног амбијента на локалном нивоу треба:

- Јачати сарадњу између Општинске управе и локалних привредника, ради бржег протока информација,
- Активније привлачити стране инвеститоре ради задржавања младе радне снаге,
- Предузети активније мјере на сузбијању сиве економије,
- Радити на развоју радне снаге и система образовања,
- Омогућити већа подстицајна средства за подршку малих и средњих предузећа,
- Смањити парафискалне намете за привредни сектор,
- Развијати сектор МСП-а, пословне инфраструктуре (пословне зоне) и сектор туризма.

Када је ријеч о **условима пословања на локалном** нивоу, анкетирани привредници као најважнији фактор пословног окружења наводе економске факторе у које се убрајају стопа запослености, цијена рада, инфлација, ниво пореза и доприноса, а као негативне факторе истичу одлазак младе радне снаге и велики број различитих парафискалних намета (таксе, накнаде и сл.). Више од половине анкетираних привредника сматра да је географски положај позитивна околност за пословање у Новом Граду, те наводе приоритетне области којим би се општина Нови Град требала бавити у наредном периоду а то су: развој малих и средњих предузећа, развој туризма и развој пословних зона.

Највећи број привредних субјеката је предложио активности за унапријеђење пословног окружења, као што су веће улагање у инфраструктуру и запошљавање у области привреде, смањење парафискалних намета, субвенције за предузетнике почетнике и сл.

Што се тиче **услуга локалне самоуправе** које општина Нови Град пружа привредном сектору, видљиво је да су привредници упознати са услугама, те да у будућем периоду треба јачати сарадњу Општинске управе и локалних привредника. Такође, из анализе је видљиво да се привредници о услугама које општина Нови Град нуди привредном сектору информишу путем e-mailа и општинског website-а. Када су у питању облици комуникације са Општинском управом, највише привредника је остварило комуникацију путем добијања потребних информација електронским путем и телефоном, док одређен број привредника наводи да није „никако“ остварило комуникацију са општинском управом. Из наведеног произилази, да је потребно утврдити разлоге за недостатак комуникације. Анкетирани привредници наводе да им је највише потребна подршка

локалне самоуправе и виших нивоа власти за подстицаје за унапријеђење пословања како би набавили машине и унаприједили процес производње.

Цијену комуналних услуга привредници сматрају адекватном, односно прихватљивом. Највеће незадовољство привредници су исказали код цијена испоруке електричне енергије и телекомуникационих услуга. **Квалитет комуналних услуга** је оцијењен оцјеном 4 (задовољан сам), међутим из анализе је видљиво да постоји могућност за побољшање квалитета. Према мишљењу анкетираних привредника најзадовољнији су водоснабдијевањем, одвозом комуналног отпада и јавном расвјетом. Како би се побољшала доступност и квалитет инфраструктуре и комуналних услуга потребно је побољшати инфраструктуру, побољшати квалитет електромреже, побољшати телекомуникационе услуге и сл.

Већина привредних субјеката запошљава претежно средњу стручну спрему и наводе да нису мијењала број радника у последње три године, те више од половине привредних субјеката нису исказала потребу за запошљавањем нових радника, јер због тренутне ситуације проузроковане вирусом COVID-19 нису у могућности да запосле нове раднике како финансијски тако и због великих намета. Према процјенама испитаних привредника најтраженија занимања су: конфекционари, дрвопрерађивачи, грађевинци, маркетинг стручњаци. Недостатак квалификоване радне снаге, односно несклад између потреба привреде и кадрова који завршавају школе би ријешили усклађивањем образовног система са потребама тржишта рада.

Анализа резултата анкете ће бити представљена члановима Привредног савјета општине Нови Град као тачка дневног реда, на сједници која ће бити одржана почетком 2021. године.

Анализом истраживања о ставовима привредног сектора о условима пословања, задовољству услугама локалне самоуправе, доступности и квалитету комуналних услуга и потреба за радном снагом, могу се навести сљедеће мјере које је неопходно да Општинска управа Општине Нови Град реализује у циљу унапријеђења пословног амбијента општине:

Пословање на локалном нивоу:

- Унаприједити комуникацију Општинске управе са привредницима и предузетницима путем учесталијих посјета Општинске управе привредним субјектима,
- Унаприједити подстицајне мјере општине Нови Град које ће резултирати запошљавањем нових радника и повећањем производње,
- Размотрити могућност смањења/укидања одређених парафискалних намета за привреднике,
- Наставити активности код прекатегоризације граничног прелаза,
- Интензивирати активности у циљу привлачења инвеститора,
- Радити на умрежавању привредних субјеката и Општинске управе ради стварања повољног пословног окружења,
- На website-у ажурирати информације за инвеститоре са тачним цијенама и доступним локацијама за инвестирање,

Задовољство услугама локалне самоуправе

- Чешће иницирати пословне сусрете између општинске управе и пословних субјеката, а с циљем размјене искустава, пракси и идеја за побољшање цјелокупног привредног и друштвеног амбијента општине,
- Иницирати састанке/комуникацију општинске управе са привредницима који су се током анкетања изјаснили да нису остварили никакав контакт са општинском управом,
- Наставити пружати информације о свим доступним програмима суфинансирања запошљавања и унапријеђења пословања, као и техничку помоћ код припрема апликација за програме подстицаја или суфинансирања виших нивоа власти или међународних донатора.
- Организовати „Дане отворених врата“ код објављивања јавних позива за додјелу средстава/подстицаја за привреднике.

Квалитет јавних услуга

- Унаприједити комуналне услуге и проширити канализациону мрежу,
- Радити на побољшању инфраструктуре у Индустријској зони,
- Унаприједити телекомуникационе услуге како би се омогућила доступност мобилне мреже и интернета на цијелом подручју општине.

Радна снага

- Стимулисање школства увођењем потребних занимања, односно усклађивање потребних професија са образовним системом,
- Побољшање пословног амбијента који ће омогућити задржавање радне снаге,
- Обезбијеђење средстава за подстицајеза запошљавање и преквалификацију радника,
- Дефинисати подстицајне мјере за привредне субјекте који учествују у дуалном образовању,
- Формирати локални Савјет за запошљавање, те дефинисати локални Акциони план запошљавања у сарадњи са средњим школама и Заводом за запошљавање РС,
- Размотрити могућност опремања кабинета практичне наставе средњих стручних школа,
- Промовисати занимања која су привредници оцијенили као дефицитарна, те размотрити могућност увођења потребних профила у средње школе.

Припремио:

Одсјек за управљање развојем

Мирослав Дрљача, дипл.инж.шум

SPISAK ANKETIRANIH PRIVREDNIH SUBJEKATA U 2020. GODINI

Redni br.	Naziv privrednog subjekta	Telefon/fax	Kontakti
1.	"Heliantus" d.o.o.	066/804-432	vladimir.djenic@gmail.com
2.	"Dukat" s.p.	052/753-676	info@restorandukat.com
3.	"LB Logistic" d.o.o.	065/760-148	radetadic74@gmail.com
4.	"Agrojapra" p.z.	052/480-900	agrojapra@yahoo.com
5.	"Tehnošped" d.o.o.	052/779-019	tehnošped@teol.net
6.	"Depal" d.o.o.	061/144-174	abdulah.delic@bih.net.ba
7.	Zoing d.o.o.	065/940-939	dubrakovozoric@yahoo.com
8.	"Vastil" d.o.o.	065/938-497	vastilconfezioni@gmail.com
9.	Kafe bar "3D SP"	065/568-227	bundalodanka@yahoo.com
10.	"DS Frux" d.o.o.	052/768-470	ds.frux.doo@gmail.com
11.	"Agrooprema Čulić" s.p.	052/768-650	agroopremaculic@gnmail.com
12.	"Šuki" s.p.	065/817-846	
13.	"Grafonovum" d.o.o.	052/752-309	grafonovum@teol.net
14.	"Janjetović Comp." d.o.o.	052/776-850	janjetovic-comp@teol.net
15.	"Elegant" s.p.	065/589-955	szkrelegant@gmail.com
16.	"Farma Dejanović"	065/959-363	
17.	"Frigomehanika" d.o.o.	052/750-840	frigom@teol.net
18.	"Padrino-BP" d.o.o.	052/751-014	padrino.ng@gmail.com
19.	"Star" s.p.	052/720-012	
20.	"Farma "Brkić"	052/759-096	bmilan16@gmail.com
21.	"Savaneli" SP	065/218-864	savanelipekara@gmail.com
22.	"Graonić" s.p.	065/580-184	zorangaonic@gmail.com
23.	"Zomiks-inženjering" d.o.o.	065/846-620	zomiks-ing@hotmail.com
24.	"Tea" s.p.	065/761-597	
25.	"Apis" d.o.o.	052/764-959	apis@teol.net
26.	"Moj auto" d.o.o.	066/332-330	mojauto.ch@gmail.com
27.	"Pavlović-vet" d.o.o.	052/753-715	milena.pavlovic1965@gmail.com
28.	"Urije-GP" d.o.o.	061/162-746	
29.	"Abi" d.o.o.	052/751-190	abidoo2008@hotmail.com
30.	"Dragos" d.o.o.	052/768-457	dragojevicjaca@gmail.com
31.	"Galija" s.p.	065/255-886	
32.	"Sana Elvis" a.d.	052/776-740	sanelvis@teol.net
33.	"Mima" s.p.	065/142-108	szrmima@gmail.com
34.	"Euro Fany" d.o.o.	052/721-072	inoxnovi@gmail.com
35.	"De-Go" s.p.	052/721-230	degonovigrad@teol.net
36.	"Sani Global" d.o.o.	052/771-101	info@saniglobal.ba
37.	"Agromerkur" d.o.o.	052/759-134	agromerkurdoo@gmail.com
38.	"Kozaraprevoz" a.d.	052/720-642	kozarats@teol.net
39.	"Zlatna pčela" d.o.o.	065/746-925	mirko@zlatnapcela.com
40.	"Ljiljak" s.p.	065/231-774	aleksandar@gmail.com
41.	"Boban Des" d.o.o.	065/510-500	sinisadesnicaa@gmail.com
42.	"Uno" s.p.	065/716-590	gogiuno.1970@gmail.com
43.	"Astorija company" d.o.o.	052/752-033	astorija.ng@teol.net
44.	"Komosar" d.o.o.	052/752-118	komosar.doo@teol.net
45.	"LD Cord" d.o.o.	052/751-945	igorlicina123@gmail.com
46.	"Lidija" s.p.	065/201-027	knjigovodstvolidija@gmail.com
47.	"Hidro-Mont" d.o.o.	052/752-987	hidro-mont@teol.net
48.	"Mimoza" s.p.		

49.	"Sedra" s.p.	065/329-394	m.babicng@gmail.com
50.	"Agronova" p.z.	065/596-055	agronova.novi@gmail.com
51.	"MM" s.p.	066/413-219	
52.	"Veterinarija" d.o.o.	052/751-664	veterinarijang@teol.net
53.	"Mali princ" s.p.	065/264-195	
54.	"Kisle" s.p.	066/788-239	
55.	"Gradina s.p.	065/620-202	suzanarailic024@gmail.com
56.	"Rasadnik Culić" s.p.	065/310-966	veljkoculic@yahoo.com
57.	"Feniks" s.p.	065/846-675	fenikstanjamijatovic@gmail.com
58.	"Mercatus" d.o.o.	065/354-408	mercatus@poen.net

Ukupan broj preduzetnika:	24
Ukupan broj privrednih društava:	34
Ukupno privrednih subjekata:	58

Djelatnost	Укупно
Грађевинска индустрија	5
Дрвпрерађивачка индустрија	7
Металорерађивачка индустрија	2
Прехрамбена и пољопривредна индустрија	7
Трговина	15
Услуге	3
Текстилна индустрија	7
Транспорт	5
Угоститељство	7
Укупно	58

NACELNIK OPŠTINE
Miroslav Drljača, dipl.ing.šum.